

ELŐSZÓ

A kínai nyelvben a válság fogalmát két írásjel együttes használatával fejezik ki,¹ mindegyiknek külön-külön is van jelentése. Az első írásjel a veszély, a második pedig a lehetőség fogalmát jelöli. Ez a könyv a 2008-as gazdasági válság nyomán átalakult környezettel foglalkozik, mely az Európai Unió számára veszélyeket és lehetőségeket egyaránt bordoz magában.

Az egyes uniós tagállamok 2008 vége óta küzdenek a pénzügyi-gazdasági világválság hatásaival, miközben a tagállamokat érintő gondok uniós szintűvé válva az Európai Unió válságkezelési képességét is próbára teszik. Az európai döntéshozók többsége ma még inkább csak a recesszió és a pénzügyi rendszert érintő válság nyomán kialakult veszélyekkel foglalkozik, az átalakulásból adódó lehetőségeket még kevés ország tudja kibaszni. Ráadásul e kedvezőtlen helyzet kezd tartós jelleget ölteni, és ezért a világgazdasági helyett talán helyesebb európai válságról beszélni, hiszen a 2009-es gazdasági visszaesés, a munkanélküliség megugrása e térségben volt a legnagyobb, s 2010-re, 2011-re a krízis az euróövezet olyan tagállamait is elérte, amelyekről korábban nem feltételezték volna, hogy pénzügyi nehézségekkel küszködhetnek. Ma már nyilvánvaló, hogy a 2008-at követő időszak gazdasági korszakváltás is egyúttal, és hasonlóan mély és hosszú távú hatásokat fog gyakorolni az európai integrációra, mint például az első vagy a második olajkrízis. A 2008-ban kezdődött folyamat végén a világgazdaság radikálisan megváltozott képe fog bennünket fogadni, de a válság fent idézett kínai megközelítése a változásokban rejlő lehetőségekre is felhívja a figyelmet, arra, hogy az EU tagállamai nem feltétlenül fognak a vesztesek táborához tartozni.

Ennek a könyvnek az a célja, hogy bemutassa az EU tagországaiiban lejátszódó gazdasági és integrációs folyamatokat és hogy ezek miként függnek a világgazdaság fejlődésétől, valamint, hogy ez az aszimmetrikus

---

¹ 危机

hatás miképp erősödött fel a 2008 végén kialakult gazdasági válság nyomán. A válságra adott közvetlen válaszok bemutatása mellett a 2008 óta bekövetkezett fontosabb változásokat is felvázolja a gazdasági vonatkozású területeken.

Az Európai Unióval foglalkozó szakirodalomban jellemző megközelítés, hogy az EU fellépését, intézkedéseit szakpolitikák szerint elemzik, ami kézenfekvő megoldás. Ez azonban sokszor eltereli/elterelheti a figyelmet az e politikák interakciójából származó hatásokról, azok tulajdonképpeni összefektusáról és nem utolsósorban azok világgazdasági történésekhez való kapcsolódásáról. Ezért az EU világgazdaságban betöltött szerepét, annak változásait elsősorban azon mechanizmusok révén elemezzük e könyvben, amelyek segítségével az EU ténylegesen hat az európai gazdaságokra.

Egyrészt az akut válságkezelés, másrészt a hosszú távú alkalmazkodás különböző eszközei (a piaci integráció folytatása, a források belső allokációjának reformja és az EU gazdaságfejlesztési koncepciójának megújítása) együttesen képezik az EU válságra adott főbb válaszait. Ez a struktúra adja egyúttal e könyv vázát is. Ma - 2011 végén - az euróövezet hosszú távú fennmaradását és így egyúttal az EU jövőjét is sokan megkérdőjelezzik. E sorok írója messze nem ilyen szkeptikus - hiszen az Európai Unió tagállamainak eddig jóval több haszna származott az integrációból, mint költsége (még a nettó befizető országok esetében is), és ezért az integráció fenntartása, fejlesztése elemi érdeke minden részt vevő országnak.

A megváltozott külső gazdasági körülményekhez való alkalmazkodás azonban még nem zárult le az EU-ban. Az adaptációs folyamat mindig is lassú volt az európai integrációban, aminek a tagországok nagy száma mellett az az oka, hogy ez mindig is demokratikus módon ment végbe, ráadásul úgy, hogy a kooperáció mellett a verseny is megmaradt. Verseny/együttműködés - integrálódás/differenciálódás - rugalmasság/stabilitás - szupranacionális/kormányközi - az európai integrációval kapcsolatban gyakran használunk egymásnak első hallásra ellentmondó fogalmakat. Az ellentéteket kifejező fogalmakat azonban az európai integráció szótárában nem a vagy, hanem az és szócska választja el. Ez talán az Európai Unió egyik legfontosabb, legtartósabb jellemzője, ez az az ok, amiért oly nehezen értelmezhető az Európai Unió a korábbi minták alapján és az azok elemzésére használt fogalmainkkal.

2011. december 31.

Moldicz Csaba